

Lov til at give Befolkningen Indtryk af, at vi staar overfor en begyndende Militærpolitik, hvis første Led er det, den højtærede Minister her har foreslaaet.

Da Hørup i sin Tid stillede det i sig selv berettigede Spørgsmaal: Hvad kan det nytte? og svarede benægtende, at det kunde ikke nytte, havde han for saa vidt Ret, idet han dermed sigtede alene til Danmarks og Tysklands Forhold til hinanden; der kunde intet Forsvarsvæsen fra Danmarks Side nytte. Men hvis han havde stillet Spørgsmaalet anderledes, hvis han havde spurgt, hvorledes det kunde nytte under en Alliance, vilde Svaret have været: Det kan nytte, saa vist som et Halvpundslod kan gøre Udslaget i Vægt-skaalen, selv om der ligger 100 Pund paa hver Side, fordi det er den lille Forskel, som bliver afgørende.

Jeg tror, man nu kan tale ærligt, fordi der bagved Anlægget af Københavns Befæstning efter mit Skøn stod en positiv Politik. Hvad Agitatorerne den Gang sagde er ligegyldigt; men den ansvarlige Regering førte selvfølgelig den Politik, for hvilken Københavns Befæstning var det militære Udtryk, og jeg kan ikke indse andet, end at den Politik, der blev ført af det Bahnsønske Regime, var ikke blot antitysk, men den bundede ogsaa i Forudsætningen om Ruslands Hjælp, og denne Alliancepolitik var igen logisk, i hvert Fald saa længe Rusland var en Stormagt, og saa længe Zaren havde Krammet paa sit Folk. Den var logisk, saa længe Rusland var positiv tyskfiendtligt, og saa længe Tyskland ikke var en Sømagt, men allerede i 90'erne forandrede disse Forudsætninger. Jeg erindrer endnu at have læst, at en Mand, der i Østerrig spillede samme Rolle og var lige saa aandfuld en Mand som Oldenburg herhjemme — de Herrer vil erindre det, en Graf von Sternberg —, siger om Rusland, at det er et Land, man ikke skal slutte Alliance med, det er un cadavre, et politisk Aadsel. Han forudser den kommende Revolution. Dertil kom, at da Alexander den Tredie døde, kom den nye Zar under positiv tysk Indflydelse, hans Hustru var tysk, og Grev von Witte var meget tysksindet, og der var megen Grund til at tro, at man kunde stole paa Rusland. Endelig kom de stærke revolutionære Bevægelser, den japanske Krig og den Ting, at Tyskland var blevet en Sømagt. Under disse Forhold er det naturligt, at vor Politik fik en anden Orientering.

Allerede i Halvfemserne var det kongelige Udenrigsministeriums Orientering betydelig mere neutral i strengeste Forstand end tidligere, fordi de politiske Forhold i Europa var andre. Om Kong Frederik den Ottende tør man sige, at han hørte til de Statsmænd, der tænkte sig Muligheden af en anden Orientering, inden man gik til at gennemføre en ny Forsvarsordning, og jeg maa sige om de Tanker, der den Gang var fremme, og som den afdøde Konges Konseilspræsident, det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), i hvert Fald lagde Navn til og var indforstaaet med, at den Politik var ikke ulogisk, den hvilede paa den Erkendelse, at der er ikke noget, der hedder Forsvar i Almindelighed, Forsvaret maa være baseret paa de Alliancer, man mener at maatte slutte, paa den Stilling, man tror, man kommer i. Jeg skal hverken sige god for eller dable den Politik, der blev ført, den saakaldte Lütkenske Episode, alene af den Grund, at jeg ikke kender tilstrækkeligt til de Forhold, det er der kun to Mænd, der gør, den ene Mand er død, og den anden vil vel ikke tale om det. Men jeg tror dog at kunne sige saa meget, at ingen vil kunne nægte, at det, der den Gang foregik, var hemmeligt Diplomati, og saa meget har jeg set til hemmeligt Diplomati, til Englands, Frankrigs, Ruslands og Tysklands hemmelige Diplomati, at jeg tør sige, at hemmeligt Diplomati undertiden kan være godt, men det kan ogsaa være Død og Ødelæggelse for et Land; da jeg intet ved derom, skal jeg intet sige. Nogle vil maaske sige om det Lütkenske Eventyr, at den Mand ikke var egnet, men saa meget ved vi alle sammen, vi, der har læst Dokumenterne, at Oberstløjtnant Lütken var en Mand, der øjensynlig var meget optaget af sig selv, og en Mand, der ser paa sin egen Navle og er optaget af sin egen Storhed, vil i Regelen ikke have Øjnene med sig og se, hvad de andre gør. Men det skal jeg lade ligge og blot understrege, at i den daværende Konseilspræsidents og hans Konges Synspunkt var der i alt Fald den rigtige Ting, som ingen kan nægte, at et Forsvar, naar det skal ordnes, maa have en positiv politisk Basis. Og en Undersøgelse af en Orientering mod Tyskland var af den Slags Ting, om hvilke man nok bagefter kan sige, at det var godt, at det ikke førte til noget, men om hvilke man ikke paa det Tidspunkt kunde sige det, og den var i